

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/190/168/94

POLACY O STOSUNKACH POLSKO-ROSYJSKICH PO ODWOŁANIU WIZYTY PREMIERA WIKTORA CZERNOMYRDINA

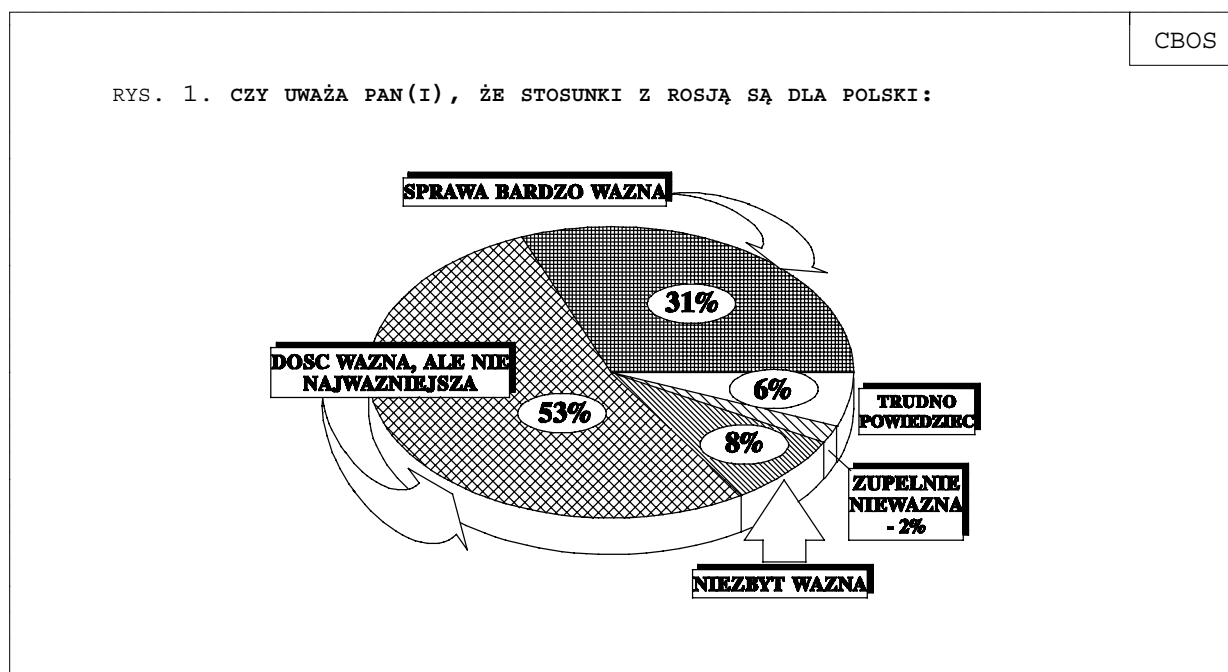
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Odwołanie wizyty premiera Czernomyrdina w Warszawie ożywiło zainteresowanie stosunkami polsko-rosyjskimi w nowej sytuacji politycznej, radykalnie zmienionej po załamaniu się układu jałtańskiego. Po odwołaniu tej wizyty zapytaliśmy¹, jak Polacy oceniają obecny stan stosunków polsko-rosyjskich i ich znaczenie dla Polski.

Zdaniem połowy badanych, stosunki z Rosją są dla Polski sprawą dość ważną, ale nie najważniejszą. Tylko co dziesiąty respondent uważa, że są one dla Polski niezbyt ważne lub zupełnie nieważne.

Przekonanie, że stosunki z Rosją są dla Polski bardzo ważne jest tym większe, im wyższy poziom wykształcenia badanych, większa zamożność i zainteresowanie polityką. Częściej niż w innych grupach pogląd ten występuje wśród uczniów i studentów, pracowników umysłowych niższego szczebla oraz prywatnych przedsiębiorców. Natomiast poglądy polityczne nie różnicują opinii w tej sprawie.

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia" (54) zrealizowany w dniach 3-7 listopada '94 na 1237-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Przytłaczająca większość badanych uważa, iż incydent na Dworcu Wschodnim w Warszawie jest tylko pretekstem, a istotne powody odwołania wizyty premiera Czernomyrdina były inne.

		CBOS
CZY, PANA(I) ZDANIEM, WYDARZENIE TO BYŁO:		
▶ rzeczywistym powodem odwołania wizyty rosyjskiego premiera w Warszawie		3%
▶ tylko pretekstem, wymówką, a w istocie chodzi o inne sprawy		81%
Trudno powiedzieć		16%

Obecny stan stosunków polsko-rosyjskich oceniany jest nie najlepiej - ponad połowa społeczeństwa jest zdania, że układają się one źle, a jedna czwarta ocenia je jako dobre.

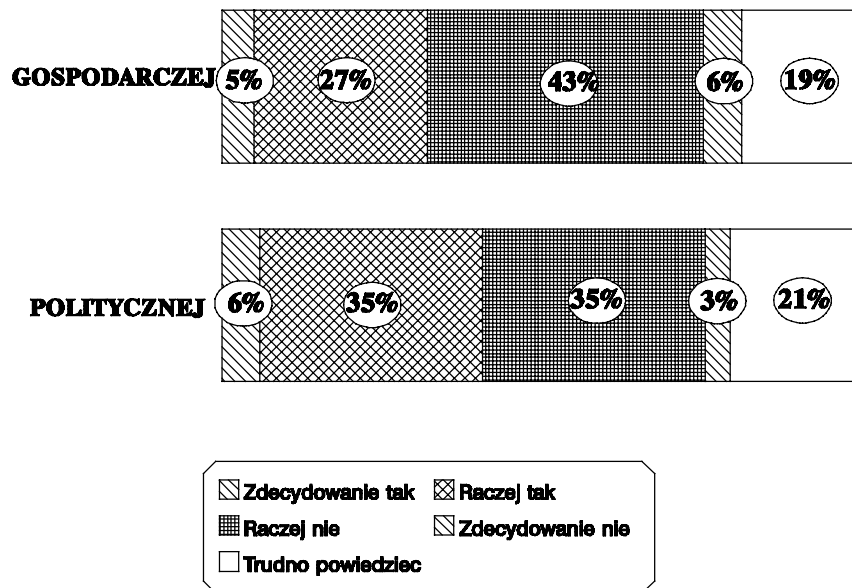
Warto podkreślić, że stopień zainteresowania polityką nie różnicuje ocen tych stosunków.

		CBOS
JAK, PANA(I) ZDANIEM, UKŁADAJĄ SIĘ OBECNIE STOSUNKI POLSKO-ROSYJSKIE?		
▲ Bardzo dobrze		1%
▲ Raczej dobrze		24%
▲ Raczej źle		53%
▲ Bardzo źle		7%
Trudno powiedzieć		15%

Jeśli chodzi o wpływ odwołanej wizyty premiera Czernomyrdina na kontakty polsko-rosyjskie w dziedzinie politycznej - opinie wśród respondentów są podzielone. Niemal tyle samo osób uważa, że wydarzenie to zaszkodzi tym stosunkom, co jest przeciwnego zdania.

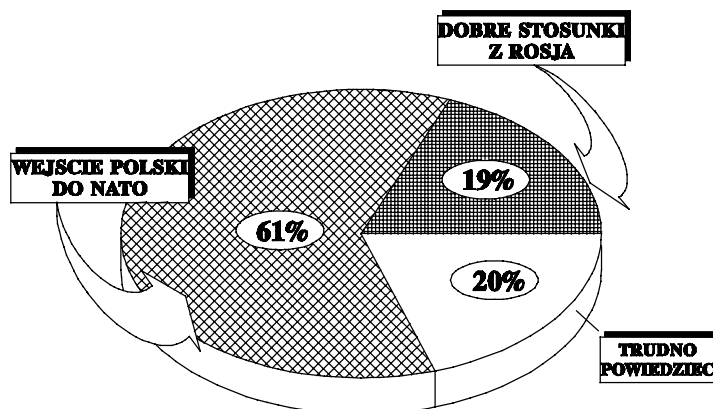
Natomiast w dziedzinie gospodarczej przeważa optymizm - połowa badanych sądzi, że odwołanie wizyty nie zaszkodzi polsko-rosyjskim stosunkom gospodarczym, a jedna trzecia ma odmienne zdanie.

RYS. 2. CZY UWAŻA PAN(I), ŻE ODWOŁANIE WIZYTY PREMIERA CZERNOMYRDINA ZASZKODZI STOSUNKOM POLSKO-ROSYJSKIM W DZIEDZINIE:

Sprawę stosunków polsko-rosyjskich porusza się często w kontekście wejścia Polski do NATO. Rosja niejednokrotnie w różnych formach wyrażała swoje niezadowolenie ze starań Polski o jak najszybsze sfinalizowanie tej sprawy. Zapytaliśmy więc badanych, co - ich zdaniem - jest ważniejsze z punktu widzenia bezpieczeństwa Polski: dobre stosunki z Rosją czy wejście Polski do NATO.

RYS. 3. ROSJA CORAZ CZĘŚCIEJ W RÓŻNYCH FORMACH WYRAŻA SWOJE NIEZADOWOLENIE ZE STARAŃ POLSKI O JAK NAJSZYBSZE PRZYJĘCIE DO NATO. CO, PANA(I) ZDANIEM, JEST WAŻNIEJSZE Z PUNKTU WIDZENIA BEZPIECZEŃSTWA POLSKI:

Wyraźna większość badanych uważa, że - z punktu widzenia naszego bezpieczeństwa - wejście Polski do NATO jest ważniejsze od dobrych stosunków z Rosją. Opinia taka przeważa we wszystkich wyróżnionych grupach społeczno-demograficznych. Dobre stosunki z Rosją częściej niż inni przedkładają nad wejście do NATO osoby lepiej wykształcone, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, badani o poglądach lewicowych oraz najlepiej sytuowani materialnie.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płoćkie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy uważa Pan(i), że stosunki z Rosją są dla Polski: 1 - sprawą bardzo ważną; 2 - dość ważną, ale nie najważniejszą; 3 - nieważną (%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	53	10	5	1229
Płeć					
Mężczyźni	39	49	9	3	586
Kobiety	25	57	11	7	643
Wiek					
do 24 lat	33	50	15	2	135
25-34	22	60	12	6	202
35-44	32	57	8	3	279
45-54	37	51	9	3	238
55-64	34	48	6	12	199
65 lat i więcej	30	52	11	7	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	55	12	7	459
Miasto do 20 tys.	30	60	8	2	142
od 21 do 100 tys.	34	51	11	4	262
101-500 tys.	36	51	7	6	234
501 tys. i więcej mieszk.	39	49	6	5	132
Region					
Północny	35	50	13	2	144
Zachodni	30	56	10	5	125
Środkowozachodni	32	59	6	3	165
Środkowy	36	49	5	9	233
Wschodni	33	46	13	8	149
Południowo-wschodni	27	57	14	2	193
Południowo-zachodni	28	56	10	7	219
Wykształcenie					
Podstawowe	24	51	14	11	437
Zasadnicze zawodowe	31	54	11	4	319
Średnie	35	57	6	1	372
Wyższe	52	48	0	0	100
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	29	69	1	0	75
Prac.umysł.niż.szczebla	40	53	5	2	106
Pracownicy fiz.- umysł.	24	58	18	0	59
Robotnicy wykwalifikowani	31	56	12	1	156
Robotnicy niewykwalifik.	22	69	3	7	60
Rolnicy	27	58	9	6	106
Prywatni przedsiębiorcy	39	54	5	2	79
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	34	46	11	10	388
Uczniowie i studenci	51	42	4	3	38
Bezrobotni	30	43	19	8	91
Gospodynie domowe i inni	8	71	14	7	66
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 1250 tys.zł.	21	60	14	5	336
1250 tys. - 1999 tys.	30	48	11	10	267
2000 tys. - 2749 tys.	35	55	7	3	320
2750 tys. - 3249 tys.	38	50	7	5	118
3250 tys. i powyżej	45	47	5	3	147
Ocena własnych war. mater.					
Złe	28	53	11	7	495
Średnie	33	54	8	5	562
Dobre	34	53	11	2	172
Zainteresowanie polityką					
Duże	44	52	4	0	130
Średnie	36	54	8	2	532
Małe lub żadne	24	54	13	9	567
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	26	54	16	5	79
Raz w tygodniu	25	58	11	6	690
Kilka razy w roku	41	47	6	5	344
W ogóle nie uczestniczy	44	44	9	4	116
Poglądy polityczne					
Lewica	35	55	8	1	246
Centrum	33	55	9	3	394
Prawica	34	56	8	2	254
Trudno powiedzieć	24	48	13	14	333

Tabela 2. Jak, Pana(i) zdaniem, układają się obecnie stosunki polsko-rosyjskie?
(%)

	Dobrze	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	53	7	15	1229
Płeć					
Mężczyźni	29	54	9	9	586
Kobiety	22	53	5	20	643
Wiek					
do 24 lat	29	58	4	9	135
25-34	29	50	5	16	202
35-44	23	59	8	10	279
45-54	19	61	9	11	238
55-64	28	45	6	21	199
65 lat i więcej	27	44	7	22	175
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	51	6	16	459
Miasto do 20 tys.	26	55	3	16	142
od 21 do 100 tys.	27	51	8	14	262
101-500 tys.	22	57	9	12	234
501 tys. i więcej mieszk.	22	56	11	11	132
Region					
Północny	27	58	6	8	144
Zachodni	23	62	5	10	125
Środkowozachodni	27	50	9	14	165
Środkowy	23	50	6	21	233
Wschodni	32	52	6	11	149
Południowo-wschodni	23	53	9	16	193
Południowo-zachodni	24	53	7	16	219
Wykształcenie					
Podstawowe	25	46	8	21	437
Zasadnicze zawodowe	30	51	6	13	319
Średnie	23	60	7	10	372
Wyższe	18	67	8	7	100
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	10	74	8	8	75
Prac.umysł.niż.szczębla	25	59	6	10	106
Pracownicy fiz.-umysł.	21	58	13	8	59
Robotnicy wykwalifikowani	28	57	7	8	156
Robotnicy niewykwalifik.	38	43	6	13	60
Rolnicy	27	54	4	15	106
Prywatni przedsiębiorcy	23	55	12	9	79
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	28	46	6	20	388
Uczniowie i studenci	26	59	6	9	38
Bezrobotni	17	57	9	18	91
Gospodynie domowe i inni	24	49	2	24	66
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 1250 tys. zł	29	52	7	12	336
1250 tys. - 1999 tys.	27	47	6	20	267
2000 tys. - 2749 tys.	24	55	6	15	320
2750 tys. - 3249 tys.	20	61	6	13	118
3250 tys. i powyżej	21	63	9	7	147
Ocena własnych war. mater.					
Źle	24	52	8	16	495
Średnie	26	55	4	15	562
Dobre	26	52	13	9	172
Zainteresowanie polityką					
Duże	23	59	13	4	130
Średnie	26	57	7	10	532
Małe lub żadne	25	48	5	22	567
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	52	8	15	79
Raz w tygodniu	26	52	6	16	690
Kilka razy w roku	24	57	8	11	344
W ogóle nie uczestniczy	20	51	11	18	116
Poglądy polityczne					
Lewica	24	57	9	10	246
Centrum	27	59	6	8	394
Prawica	27	57	9	7	254
Trudno powiedzieć	22	41	5	32	333

Tabela 3. Co, Pana(i) zdaniem, jest ważniejsze z punktu widzenia bezpieczeństwa Polski? 1 - dobre stosunki z Rosją; 2 - wejście Polski do NATO

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	61	19	1229
Płeć				
Mężczyźni	17	69	14	586
Kobiety	22	54	25	643
Wiek				
do 24 lat	14	73	13	135
25-34	11	74	15	202
35-44	24	64	12	279
45-54	27	53	20	238
55-64	15	54	31	199
65 lat i więcej	21	51	28	175
Miejsce zamieszkania				
Wieś	18	56	26	459
Miasto do 20 tys.	18	64	18	142
od 21 do 100 tys.	20	65	16	262
101-500 tys.	20	64	15	234
501 tys. i więcej mieszk.	25	60	15	132
Region				
Północny	21	66	13	144
Zachodni	12	63	26	125
Środkowo-zachodni	22	58	20	165
Środkowy	16	59	26	233
Wschodni	23	58	19	149
Południowo-wschodni	21	66	14	193
Południowo-zachodni	22	59	19	219
Wykształcenie				
Podstawowe	14	58	29	437
Zasadnicze zawodowe	20	65	15	319
Średnie	23	63	14	372
Wyższe	32	56	12	100
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	32	56	11	75
Prac. umysł. niż. szczebla	26	59	16	106
Pracownicy fiz. - umysł.	10	75	15	59
Robotnicy wykwalifikowani	16	75	10	156
Robotnicy niewykwalifik.	23	61	16	60
Rolnicy	19	56	25	106
Prywatni przedsiębiorcy	22	65	13	79
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	20	52	28	388
Uczniowie i studenci	11	75	13	38
Bezrobotni	17	65	19	91
Gospodynie domowe i inni	12	67	22	66
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 1250 tys.zł	17	64	19	336
1250 tys. - 1999 tys.	14	65	21	267
2000 tys. - 2749 tys.	18	60	21	320
2750 tys. - 3249 tys.	22	63	15	118
3250 tys. i powyżej	36	49	14	147
Ocena własnych war. mater.				
Złe	17	62	22	495
Średnie	19	62	18	562
Dobre	28	55	18	172
Zainteresowanie polityką				
Duże	23	65	11	130
Średnie	21	65	14	532
Małe lub żadne	17	56	27	567
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	12	60	28	79
Raz w tygodniu	18	63	19	690
Kilka razy w roku	24	59	17	344
W ogóle nie uczestniczy	21	54	25	116
Poglądy polityczne				
Lewica	28	52	20	246
Centrum	23	66	11	394
Prawica	17	75	8	254
Trudno powiedzieć	12	51	37	333